Praat met zeilers en tien tegen één, dat het over het weer gaat. Dat van gisteren, vandaag of morgen. Of dat noodweer van vorig jaar. Net op tijd binnen. Of niet. Voor de profs in de zeilchartervaart geldt dat wellicht nog sterker. Al praten die natuurlijk ook over hun kantoor, de maat en of er genoeg inschrijvers te krijgen zijn voor de zware Stront.

Waar halen charterschippers hun weerbericht vandaan?

Niet alle weer is charterweer

tekst en foto's: SANDER KLOS

Een korte navraag onder charterschippers leert, dat de meesten het op de binnenwateren doen met marifoonweerberichten. Sommigen noemen Teletekst en weerwebsites, maar lang niet iedereen heeft tv of een computer aan boord. Opvallend is de voorkeur voor vliegtuigweerberichten, ook al gaan die over de weersituatie op grotere hoogten. Misschien dat de berichten van de 'meteo' ook een beetje betrouwbaarder lijken dan de 'eenvoudige' berichten op NAP-niveau.

'Ze geven minder'

'Meestal lees ik voor vertrek de Teletekst-pagina's 702, 703 en 704. En de pagina met de vliegtuigberichten, want die zijn plaatselijk beter', zegt schipper Frank van der Schee (31) van de eenmasttjalk Linquenda uit Kampen. 'Op het IJsselmeer luisteren we VHF 1 van de Centrale Meldpost IJsselmeer uit en op de Waddenzee pakken we het Brandaris-bericht. Maar VHF 1 via Lelystad vind ik niet zo geweldig. Ik heb te vaak gekke dingen gehoord over berichten, die niet klopten. Ze geven minder dan er staat, is het idee.'
Vroeger luisterde Van der Schee vaak VHF 23 of 83 uit of keek naar het weerbericht van Schiphol. 'Ben je bezig met je planning voor een groepsreis, dan is het prettig om te weten wanneer de wind gaat afnemen en een eventuele trog over trekt.'
Varend vanuit Kampen en het Ketelmeer is Van der Schee's ideale wind noordoost, zuidwest of zuidoost. 'Een hele week oost tot noodoost is ideaal, maar ja, dat komt hier maar zelden voor.' Het tegenovergestelde is een verwachting van 6 à 7 Beaufort, die in werkelijkheid oploopt tot 7 à 8. 'Dan geven ze 5 à 6 met buien, kom je buiten en is het één grote, geclusterde bui.' Zoiets overkwam hem een keer op weg van Enkhuizen naar Kampen in een zuidwester. 'Je loopt dan zo'n beetje halve wind, dus met een rif en een knik in de schoot om de vlagen wat op te vangen red je het wel.'

Tsjechische 'windgoeroe' lijkt erg betrouwbaar

Dikke buien

Collega Bertus Hulst (54) van het bijna negentigjarige ex-coastertje Zeelandia is ook een Teletekst-raadpleger en heeft geen internet aan boord. 'In heftig weer hoor je vaak over VHF 10 waarschuwingen van collega's met een buienradar. Ik heb twee keer meegemaakt, dat ik na zo'n melding tijdig zeil kon minderen. En we bellen wel eens met een collega, die een windmeter heeft.'
Hulst stuurt binnen ('zeiltechnisch helemaal fout, maar wel zo comfortabel') en leest de windkracht mede af aan het gedrag van zijn schip. 'Als het gangboord erin gaat, dan begint het 6 te waaien.'
Over de Centrale Meldpost IJsselmeer is ook hij niet zo enthousiast. 'Ze zijn niet accuraat genoeg. Twee jaar geleden kregen we met enkele schepen bij Marken te maken met heel dikke buien, die we op de radar zagen naderen. Maar toen we dat navroegen bij ze, kregen we te horen, dat ze zich moeten houden aan de officiële weersverwachting. Als je ze oproept, geven ze trouwens wel een goede melding van het huidige weer.'

Droge bruiloft

Hans Hulsebos (41), eigenaar van de Allure en het dagtochtenschip de Jannes van Campen, vindt echter dat de CMIJ-bemanning 'meedenkt'. 'Bij zware stront zijn ze niet te beroerd om je op te roepen en zo hoort het ook: ze zijn actiever als het weer erom vraagt.'
Hulsebos gebruikt het weerbericht trouwens niet alleen voor de vaart. 'Als ze een dikke noordwester voorspellen voor Kampen, dan moet er een extra achterdraad op.'
Hij is één van een groeiende groep schippers, die de voorspellende kracht van het internet heeft ontdekt en graag gebruikt. 'Ik kijk naar de site weerbeeld.nl en ik gebruik m'n radar. Bij bruiloften willen mensen graag op het achterdek trouwen en dan zit je niet wachten op een regenbui. Die site weerbeeld.nl werd me aanbevolen tijdens een rondleiding op de meldkamer in Zwolle. Ik heb zelf trouwens helemaal geen verstand van meteorologie, maar wel een soort zesde zintuig voor het weer. Ik weet niet hoe dat komt, misschien iets van de luchtdruk op je lichaam, een gevoel.'

Tsjechische goeroe

Niet dagelijks op, maar wel aan het water zit de Lelystadse havenmeester Siep Broersma. 'Elke ochtend kijk ik direct naar de lucht. Hoe ziet het eruit? Interessant voor de Bataviahaven, want negen van de tien keer zit je hier aan lagerwal, de Markermeergolven lopen zo de haven in.'
Op zijn kantoor toont Broersma zijn favoriete weersites: euro.wx.propilots.net en windguru.cz. Ook hier dus weer een voorkeur voor vliegtuigen. 'We hadden hier ooit een evenement met een stuk of zestig jachten en een van de deelnemers was piloot bij Martinair. Hij wilde even bij mij op de laptop een weerbericht pakken en ging toen naar deze site.'
De site windguru is bij meer charterschippers bekend en roept steevast de vraag op: hoe kan 'iemand in Tsjechië' zo'n goede voorspelling maken voor het Nederlandse vaargebied?

Bertus Hulst met Zwitserse maat Jeannine Bebié uit Bern. 'Gaat het gangboord van de Zeelandia erin, dan begint het zes te waaien.'

Frank van der Schee en zijn maat Laurents van Twillert op de Linquenda in Kampen. 'Kom je buiten, is het één grote, geclusterde bui.'

Weersites

Windguru.cz
Euro.wx.propilots.net
Weeronline.nl
Weathernews.com
Meteoweb.nl

Windguru.cz was een hobby

De Tsjech Vaclav Horvik begon zijn website rond 2000. 'Ik ben windsurfer en was altijd op zoek naar goede weerberichten op internet. Ik vond een heleboel weerinformatie, maar constant kijken naar uiteenlopende weerkaarten op diverse sites, dat schoot niet op. Daarom besloot ik iets speciaals te maken voor windsurfers.

Het begon met voorspellingen voor de vier belangrijkste surfplekken in Tsjechië en ik gebruikte daarvoor openbare informatie van de NOAA. Dat sloeg aan; mensen vonden mijn tabellen begrijpelijk en goed bruikbaar. Toen ik de populariteit van die toch wat primitieve eerste site zag, ben ik doorgegaan met ontwikkelen. Ik maakte meer voorspellingen en registreerde de domeinnaam Windguru. Ik maakte ook een Engelse versie en daarna ging het snel.
'Het meeste werk aan de site doe ik nog zelf. Tot voor kort had ik nog een baan, maar omdat de site steeds meer tijd vroeg, heb ik die opgegeven. Nu is mijn enige werk dus mijn hobby :). Ik heb hulp van een vriend, via internet staan nog enkele mensen me terzijde en nog een aantal anderen houden zich bezig met de MM5-modelvoorspellingen.'

Hans Hulsebos heeft op de Jannus van Campen een uitgebreide uitrusting, inclusief tv ('voor de WK') en internet. 'Liefst geen verregende bruiloft.'

Vier keer per etmaal én officieel

In de toren van de Houtribsluizen heeft Leo Nanninga (34), ex-opvarende van de poederstoftanker Egbertine II en ex-sluismeester van Kornwerderzand, dienst op de Centrale Meldpost IJsselmeer. De aangewezen man om te reageren op het lichte onbehagen dat sommige varenden lijken te voelen bij de weerberichten van VHF 1.

'Vier keer per etmaal, om 6, 12, 18 en 24 uur, krijgen we van het KNMI via de fax de voorspelling voor het IJsselmeer en die voeren we in op een bandje. Die voorspelling is zo nauwkeurig mogelijk, maar in de praktijk blijkt dat nog wel eens lastig, want het IJsselmeer is een onvoorspelbaar gebied. Zo zie je vaak, dat een laag zich opsplitst en de hele voorspelling op de kop zet.
'Wij krijgen ook waarschuwingen en weeralarmen door van het KNMI en die zenden we direct uit via een extra bericht. Tevens melden we in het uurbericht de actuele wind in Lelystad.
'Een hele verbetering voor ons is de golfhoogtemeter, die sinds enkele maanden bij de Rotterdamse Hoek staat. Speciaal voor de binnenvaart geven we vanaf 5 Beaufort de golfhoogten in dat gebied door.'
Die binding aan het officiële KNMI wil overigens niet zeggen, dat op de schermen rond Nanninga niets anders te zien is. 'We kijken hier ook naar sites als weathernews.com en meteoweb.nl. Maar in mijn berichtgeving aan de scheepvaart kan ik daar niets mee.'

Effe bellen?

Dat de CMIJ de actuele wind in Lelystad doorgeeft is geen slecht idee, maar is het gezien de 'onvoorspelbaarheid' van het IJsselmeer dan geen goed idee daar de wind bij Kornwerderzand, Den Oever en bij voorbeeld Amsterdam of Marken aan toe te voegen? Nanninga denkt even na. 'Dat valt te overwegen. Het KNMI meet nu trouwens ook op de Houtribdijk.'
Volgens Nanninga zijn er ook nog wel eens irritaties bij varenden over het meermalen ontvangen van het uurbericht. 'Dat komt, doordat we steunzenders hebben op de hoek van het IJ, in Lelystad, bij de Ketelbrug en in Stavoren. Wie z'n marifoonantenne hoog heeft staan, wil wel eens een meervoudig bericht ontvangen. Overigens zouden we graag nog een steunzender willen hebben bij de Lemmer.'
En nog een andere wens van de CMIJ-bemanning: van vijf tot vijftien minuten over het hele uur werken ze het uurbericht bij. Dan zijn ze dankbaar als ze even geen algemene oproepen hoeven te beantwoorden. En wie wil er nu een tikfout in het weerbericht op z'n geweten hebben?

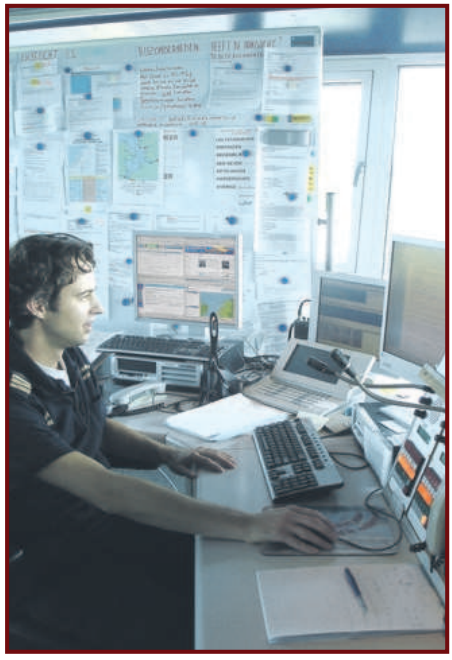

CMIJ-medewerker Leo Nanninga achter de knoppen in de toren op de Houtribsluizen. 'Tussen vijf en kwart over liever geen belletje met een algemene vraag.'